

13. 1. 2004

ID: 22753

Prezident exekutorů: Skončila vláda dlužníků a začíná vláda věřitelů

Odborná úroveň soudních exekutorů a postup exekutorů při provádění exekuce byly hlavním tématem debaty s JUDr. Jurajem Podkonickým, Ph.D., prezidentem Exekutorské komory České republiky

Prezident exekutorů: Skončila vláda dlužníků a začíná vláda věřitelů

Jak hodnotíte dva roky existence soudních exekutorů?

Velice pozitivně v tom smyslu, že konečně to, co proklamovala vláda a parlament a další instituce v minulosti se skutečně stalo a vymahatelnost práva už není jen prázdným pojmem a stejně jako ve všech vyspělých západoevropských státech má věřitel reálnou možnost dostat se ke svým penězům.

Kolik je v ČR v současné době soudních exekutorů?

V dané chvíli je nás 107, přičemž ve výběrovém řízení, které pořádala komora v říjnu letošního roku, uspělo sedm nových exekutorů, to znamená, že nás bude 114. I tak zůstává zhruba stále asi 20 okresů, kde nefunguje žádný soudní exekutor. Do budoucna by to mělo být řešeno tak, že by v každém soudním kraji, podle státoprávního uspořádání, mělo fungovat zhruba 10 až 12 osob výkonných soudních exekutorů.

Zbývá tedy obsadit 20 míst soudních exekutorů?

Pakliže se bavíme o okresech, tak ano, ale ve chvíli, kdy se změní státoprávní uspořádání nebo kdy budeme posuzovat působení soudních exekutorů podle krajů, pak to číslo může být trošku jiné. Osobně se domnívám, že 130 až 140 exekutorů pro ČR je plně odpovídající počet.

Existuje evidence objemu pohledávek, které exekutoři vymohli?

Ne, neexistuje, ale v současné době připravujeme statistiku uvnitř komory, která nám dá přehled o tom, kolik exekucí je v celé republice nařízeno a kolik jich bylo nařízeno od roku 2001 podle jednotlivých let. Pokud se mohu vyjádřit k objemu vymožených pohledávek, tak určitě už se bavíme o desítkách miliard korun, které jsou prostřednictvím soudních exekutorů vymáhány a skutečně vymoženy budou už desítky miliónů.

Jak je v současné době sledována odborná úroveň soudních exekutorů?

V rámci komory funguje vzdělávací komise, která má na starosti vzdělávání exekutorů, koncipientů, kandidátů atd.

A jaký je Váš názor na to jaká je odborná úroveň soudních exekutorů?

Myslím, že je stejná nebo velice porovnatelná s odbornou úrovní soudců.

Media vytvořila poměrně negativní obraz o soudních exekutorech a jejich činnosti resp. i jejich odbornost. Jak Vy hodnotíte obraz vytvářený médii o soudních exekutorech?

Ze strany médií to je jednoznačně účelovost, jež vyplývá z velkých kauz, které zde byly vedeny před několika měsíci či lety, a které se dosti negativně promítly právě v tom, že média všeobecně mají zájem pouze o křiklavé negativní případy. Některé kauzy jsou v mnoha případech zveřejňovány bez znalosti konkrétní věci, jenom díky tomu, že nějaký dlužník začne vykřikovat, že přišel o něco neprávem apod. Bohužel je škoda, že média si taky nevšímají pozitivní stránky, a to, kolik už bylo soudními exekutory vymoženo a že pomalu se skutečně mění klima ve společnosti ve vztahu k soudním exekutorům. Já říkám, že už konečně skončila vláda dlužníků, která vládla deset let a konečně se začíná prosazovat vláda věřitelů.

Samozřejmě, v některých případech se stane, že soudní exekutor postihne majetek, který postihnout nemá a v takovém případě jsou tu možnosti obrany stejné jako byly doposud. Dlužník nebo třetí osoba, pakliže tvrdí, že byl postižen její majetek, že jí byl zabaven nábytek, auto, atd. má možnost podat tzv. vylučovací žalobu, popřípadě domáhat se náhrady škody anebo podat stížnost na komoru, kde už existují instrumenty k řešení takovéto stížnosti.

V souvislosti se stížnostmi mne napadá otázka, jak pracují kárné senáty exekutorské komory a mají už nějaké výsledky např. konkrétní postihy soudních exekutorů.

To je spíše otázka na předsedu naší kárné komise. V srpnu letošního roku jsme ustavili tzv. dohledovou a stížnostní komisi, která se stížnostmi zabývá a vedle ní ještě funguje kárná komise, kde kromě jiného jednu třetinu kárné komise tvoří soudci. Samotný kárný senát pak tvoří vždycky dva exekutoři a jeden soudce. Kárná komise v letošním roce projednávala deset nebo 12 případů s tím, že někde udělila pokuty a několikrát došlo ke zproštění. V některých případech se stane, že stěžovatel podá současně trestní oznámení i stížnost na komoru. Revizní komise na základě stížnosti vyhodnotí, zda je opodstatněná, podá kárnou žalobu, nicméně kárný senát ji nemůže projednat kvůli tomu, že stěžovatel současně podal i trestní oznámení. V takovém případě se musí kárné řízení přerušit až do vyřešení trestního oznámení.

Mají komoře doručené stížnosti nějaký společný prvek?

Žádný společný prvek nemají. Pouze jsou ze 70% nedůvodné. Např. stížnost na to, že exekutor vstoupil do bytu bez toho, že by tam byl dlužník nebo exekutor sepsal a odvezl věci, které odvézt neměl. To se sice může řešit stížností, ale

v takovém případě, pakliže něco takového tvrdím, musím podle zákona podat u soudu vylučovací žalobu a stížnosti se tak většinou odkládají. Samozřejmě existují případy, kdy exekutor zcela jednoznačně porušil nějaké ustanovení zákona a skutečně odvezl věci, o kterých mu přímo na místě bylo řečeno a prokázáno, že ty věci odvézt neměl, a to si myslím, že je určité pochybení. Pokud se něco takového prokáže, měla by jak revizní komise, tak i kárná komise jednoznačně přijmout pro členy tvrdší postih a třeba i konkrétního exekutora z exekuce vyloučit. Exekutoři jsou stav, který se musí uřídit sám i za podpory Ministerstva spravedlnosti, které má dohledovou činnost. Ve chvíli, kdy exekutor používá exekutorství jako nástroj k něčemu, co se s činností exekutora neslučuje, tak nemá mezi exekutory místo.

Vrátil bych se ještě k legislativě, jaké vidíte nedostatky ve stávající legislativě?

Velké.

Jaké to jsou přesně?

Bylo by potřeba přejít kompletně na francouzský model, který je podle mého názoru v Evropě absolutně nejlepší. Francouzský model začíná už doručováním samotných rozhodnutí soudu, což bohužel v mnoha případech je u nás velkým problémem, kvůli kterému jsou rušeny exekuce, protože dlužníkem je prokázáno, že mu nebylo řádně doručeno.

Právě francouzský model toto odstraňuje tím, že veškeré rozsudky a platební rozkazy doručuje přímo soudní exekutor, který vlastně přijde k dlužníkovi a řekne: „Máš možnost v patnácti dnech splnit, pakliže nesplníš, šestnáctý den jsem tady a zahajuji proti tobě bez dalšího exekuci.“ Další přetrvávající problém by se měl vyřešit právě poslední novelou exekučního řádu publikována ve Sbírce zákonů pod číslem 360/2003, a to ve vztahu k součinnostem. Kdy zejména zdravotní pojišťovny a některé další subjekty odmítali poskytovat součinnost, právě s odkazem na určitý problém v zákoně. Novela dále přináší tzv. bezplatnost poskytování informací exekutorům, stejně jako je tomu např. u soudů.

Další problém je, aby neexistovalo tolik opravných prostředků, tolik procesních zdržování ze strany dlužníka např. aby dlužník mohl proti exekuci podat námitku nebo odvolání pouze na začátku exekuce a nikoli 5x nebo 6x v průběhu exekuce, jako je tomu doposud. Například, když se prodává nemovitost, tak pokud dlužník využije veškeré procesní možnosti, které má, tak budeme prodávat nemovitost až za čtyři roky.

Musí se vyřešit otázka součinností, banky nás musí pustit do svých systémů, stejně jako je tomu v západní Evropě, kdy soudní exekutor prokáže své oprávnění k exekuci a je vpuštěn do bankovního systému, do systému evidence obyvatel atd.

Musí se také upravit jednoznačné oddělení exekucí od občanského soudního řádu, protože jsou stále výkladové problémy, podle čeho se má posuzovat ten který úkon soudního exekutora v rámci exekuce.

A víceméně ještě na závěr, když se prodává nemovitost, nemyslím si, že je ideální praxe jako je tomu doposud, kde při prodeji nemovitosti, o rozvrhu a výtěžku dražby rozhoduje soud a není to svěřeno soudnímu exekutorovi. Když porovnáme zákon o veřejných dražbách, kde si sami dražebníci, kteří navíc nejsou právníky, mohou dělat rozvrh výtěžku dražby, tak nevidím důvod, proč by toto nemohli dělat soudní exekutoři, když u nich je jednoznačná podmínka, že to musí být právníci.

A poslední věc, kterou bude potřeba vyřešit, je otázka vztahů exekučního řádu a zákona o konkurzu a vyrovnání, protože dlužník dnes často sahá k tomu, že před exekucí uniká do konkurzu.

Myslíte, že do budoucna se udrží dvoukolejnost exekucí, kdy je možné exektovat i prostřednictvím soudu?

Ne, já si myslím, že do budoucna půjdeme cestou jednokolejnosti a veškeré věci, vyjma opatrovnických, výživných apod. budou řešit soudní exekutoři.

Myslím, že by stálo za to, se dotázat na Ministerstvu spravedlnosti, protože existuje statistika, která vyhodnocuje nákladovost a výtěžnost exekucí a výkonu rozhodnutí u soudu. Čísla, která mi byla sdělena, ukazují, že je to silně prodělečná věc pro stát a náklady na exekuční soudce, na soudní vykonavatele a na celou agendu mnohokrát převyšují výtěžek.

Co lze exektovat a co nelze?

Exektovat lze vše, vyjma toho, co nelze exektovat podle § 322 Občanského soudního řádu, tzn. takové věci jako tisícikorunu, snubní prsteny, zdravotnické pomůcky, věci osobní potřeby, věci které člověk, jako fyzická osoba bezpodmínečně nutně potřebuje k životu, popřípadě k podnikání jako fyzická nebo právnická osoba.

Jsou s nějakým druhem exekovaných věcí problémy?

Ne. Nejjednodušší je exekuce na bankovní účty. Nemovitosti jsou s určitými problémy, na které jsem upozorňoval. Lze exektovat ochranné známky, obchodní podíly, družstevní podíly v družstvu, průmyslové vzory, patenty. Akcie jsou též bez problémů.

Nejvyšší forma exekuce je exekuce prodejem podniku, což je jeden z nejefektivnějších nástrojů exekuce.

Exekuce prodejem movitých věcí, tzv. mobilární exekuce je nejproblémovější. Mobilární exekuce jsou v průměru mezi 50-70% případů. Díky tomu, že nefunguje centrální evidence obyvatel a Ministerstvo vnitra poskytuje informace za dva až tři měsíce je to velice kritická situace. Evidence osobních automobilů jsou staré, prostě nechci říct neprůhledné, ale ze 70% se nezakládají na pravdě. Takže jsou tu problémy, ale jednoznačně z toho vyplývá - lze exektovat skoro vše, co nezakazuje zákon.

Než přijde věřitel za exekutorem, jaké listiny by měl mít připravené?

Exekuční titul opatřený doložkou právní moci a vykonatelnosti tzn. rozsudky, platební rozkazy, odsouzené směnky, rozhodčí nálezy, vykonatelná rozhodnutí orgánů státní správy a samosprávy, nemocenské zdravotní pojišťovny, výměry finančních úřadů, výměry správy sociálního zabezpečení, atd. Exekuční titul, který v poslední době je v rozmachu jsou notářské nebo exekutorské zápisy přímo s doložkou vykonatelnosti.

Na jaké náklady by se měl věřitel připravit před tím, než začne samotná exekuce?

Výše zálohy je stanovena přímo v exekučním řádu, pohybuje se na třiceti procentech odměny a zhruba je to asi 4,5% z celkově vymáhané částky. Nicméně u velkých částek se věřitelé nemusejí obávat, že by zaplatili půl milionu, milion,

dva, tři, čtyři miliony na nákladech nebo na záloze, ale je to vždy otázka dohody s konkrétním exekutorem a v průměru zálohy nepřesahují 50 000,-Kč, i u velkých částek. Pakliže se dělají posudky třeba na podnik a podobně, musí věřitel počítat s tím, že vynaloží určité finanční prostředky, protože je to náklad exekuce.

Záloha je povinná nebo záleží na dohodě resp. jde provést i exekuci bez zálohy?

Zákon přímo nenařizuje, že by musela být zaplacená záloha. Víím, že se provádí i exekuce bez záloh. Nemyslím si, že je to ideální, ale je to v některých případech obchodní rozhodnutí exekutora. Je to podnikatel, neměl by to dělat, protože se mu může stát, že když rozjede 2000 kauz a bude mít výtěžnost 5%, tak za chvíli budeme exekuvovat exekutora.

Funguje u Vás bezplatná právní pomoc stejně jako v případě advokátů?

Ano, to je úplně stejné. Pakliže někdo splňuje podmínky pro osvobození od soudních poplatků, nelze na něm požadovat jakoukoli zálohu a exekuce se musí provést bezplatně.

Jak prokáží exekutorovi, že se na mě vztahuje osvobození od soudních poplatků?

Prokážete to tak, že návrh na exekuci, podáte buď exekutorovi nebo soudu a soud posoudí, zda-li splňujete podmínky pro osvobození. Může se stát, že ve chvíli, kdy nezaplatíte požadovanou zálohu na náklady exekuce, exekutor může podat návrh na zastavení exekuce. A v takovém případě soud zkoumá, zda-li jsou zde podmínky pro osvobození od soudních poplatků, tzn. i od zálohy či nikoliv.

Může exekutor vymáhat i náhrady škody pravomocně přiznané v rámci trestního řízení?

Jednoznačně, dokonce je možné vymáhat i výživné, tzn. opakující se plnění fakticky do té výše, které už je vykonatelné.

Existuje mezi exekutory nějaká specializace?

Že by existovala jakási oficiální specializace, to si nemyslím.

Mohu si vybrat exekutora bez ohledu na to, v jakém místě působí, nebo kde má např. dlužník bydliště?

U nás neexistuje, na rozdíl třeba od Francie, teritoriální princip, kde například ve Francii mohou soudní exekutoři působit pouze v konkrétním departementu.

U nás je to tak, že skutečně je jen na vůli oprávněného, kterého soudního exekutora si vybere. Samozřejmě z hlediska nákladů, zejména u těch menších částek vždycky doporučujeme vybrat si exekutora, z toho konkrétního obvodu podle bydliště či sídla dlužníka. Z hlediska nákladů se skutečně nevyplatí pro vymáhanou částku 10 000,-Kč, když si někdo vezme exekutora z Prahy a dělá se exekuce na severní Moravě, protože hrozí ve chvíli, kdy se nenajde žádný majetek, tak výjezdy a veškeré náklady v takovém případě platí oprávněný.

Existuje profil dlužníka, u kterého nemá cenu vyhledávat exekutora?

To asi musí posoudit oprávněný, jestli se mu to vyplatí nebo ne. Určitě, když máte prohlášen konkurz, tak je zbytečné vyhledávat exekutora.

Dosáhnou čeští soudní exekutoři na majetek v zahraničí?

Těžko. Zatím je to dost problematické, protože naše působnost je omezena pouze teritoriálně na ČR. Ve chvíli, kdy vstoupíme do EU, tak se naše působnost se rozšíří. Nicméně zase z hlediska efektivity a znalostí místních poměrů, vždycky bude lepší, třeba přes českého exekutora spolupracovat s francouzským či belgickým. Nicméně existují už určité evropské direktivy, které i tyto otázky, včetně doručování a zjišťování majetku, upravují.

Jste více než dva roky prezidentem exekutorské komory. Co se Vám za tu dobu podařilo vykonat?

Já myslím, že velká věc, která se nám podařila, je už zmíněná rozsahem malá, obsahem velká novela exekučního řádu. Na ní navazují další novely, jednak o zajišťování majetku v trestním řízení a jednak novela, jež nám umožní zřídit dálkový přístup k centrální evidenci obyvatel, což by skutečně urychlilo celý chod exekuce.

Co se týká mezinárodní scény, tam si myslím, že se nám podařil velký krok, kdy ani ne po roce jsme se stali členy komory mezinárodní unie soudních exekutorů, která má sídlo v Paříži. My jsme se stali tuším 55 členem. A co se doufám ještě podaří do letošního roku, je novela exekutorského tarifu.

Stále se nám nepodařilo přesvědčit státní orgány, aby s námi nebojovali a komunikovali s námi v rámci součinností. V mnoha případech nás státní orgány, konkrétně finanční úřady, správy sociálního zabezpečení považují za konkurenty, kteří jak se říká lidově, jim vyfoukávají kšefty. U těchto orgánů jsou zřízeny exekuční oddělení, která doposud fungovala, jak fungovala, ale setkali jsme se i s případy, kdy přímo ředitel finančního úřadu řekl konkrétnímu vedoucímu exekučního oddělení, že ve chvíli, kdy soudní exekutor bude před finančním úřadem v rámci exekuce, tak že mu strhne odměny.

Možná se nám nepodařilo nastavit právě pozitivní komunikaci, pozitivní vnímání lidí, ale asi to souvisí trochu i s tím, že bohužel nebo bohudík je nás jen 110 a někteří exekutoři k tomu přišli, tak jak k tomu přišli a páchají některé věci, které by podle mého názoru páchat neměli. Jinak asi by to bylo spíš na diskusi co se podařilo a co ne.

Kde jste působil než jste se stal prezidentem exekutorské komory?

Mé asi nejvýznamnější působení bylo v Radě pro reklamu, kde jsme ji ustavili a sedm let jsem tam fungoval a působil jako výkonný ředitel, což si myslím, že mi dalo velké manažerské základy. V podstatě to byla podobná organizace jako

komora exekutorů, kdy jsme něco stavěli úplně na holé trávě.

Proč jste se rozhodl být soudním exekutorem a posléze i kandidovat na post prezidenta komory?

Sedm let jsem pracoval na jednom místě a chtělo to změnu a být soudním exekutorem byla poslední možnost jak zavést určité novinky v právu, protože institut soudních exekutorů zde nefungoval a měl jsem dostatek informací a znalostí od svých kolegů ze Slovenska, kde soudní exekutoři fungují už šest let. A když něco začínat, tak je lepší být u toho od začátku než do toho naskočit po třech či čtyřech letech, kdy už systém funguje. Nebylo moc lidí, kteří chtěli jít do prezidia a zřejmě se mi po pár dnech a týdnech podařilo přesvědčit soudní exekutory, že by asi nebylo špatné fungovat v nějakém orgánu, konkrétně v prezidiu, které si volí svého prezidenta.

Budete se i po třech letech svého funkčního období ucházet o místo v prezidiu.

To je ještě daleko. Uvidíme, pakliže k tomu budu vyzván, tak to budu zvažovat. Pokud bych to měl říct v danou chvíli, tak asi ne, ale uvidíme za rok.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Advokátní kancelář Pokorný, Wagner & partneři, s.r.o.](#)
- [Náš náskok byl v odhodlání a ochotě riskovat](#)
- [Na co se zaměřoval úřad pro ochranu osobních údajů při své kontrolní činnosti v roce 2020?](#)
- [„Co nás čeká v právu ICT v roce 2021“](#)
- [Rozhovor s Petrem Sprinzem](#)
- [Odborný seminář: Závazky v novém občanském zákoníku](#)
- [Odborný seminář: Smlouvy uzavírané se spotřebitelem v novém občanském zákoníku](#)
- [Chambers Europe 2012: PRK Partners oceněna za nejlepší klientské služby](#)
- [Nataša Randlová prominentním právníkem Chambers Europe](#)
- [Ocenění soutěžněprávního týmu advokátní kanceláře Schönherr](#)
- [Advokátní kancelář KŠB byla oceněna jako nejlepší národní právní firma v ČR](#)